

Seitsmes

[Pernus, keisnädal 30. Oktobril.]

aasta.

Ses lehhes seisab: Ommalt maalt: 25-aastane mälestusse pääw. — Range torm. — Ue kirriko sisseõnnistamisest. — Winafurm. — Armo aneb. — Polamaalt. — Wöeralt maalt: Paawsti käst. — Sultani kartus. — Nuhtlusjed. — Wenne sõalaewad. — Keit ei olle kuld mis tullats nimmetatse. — Rajufesjed.

Ommalt maalt.

Pernust. [25-aastane mälestusse pääw.] 16. selle ku päwal pühhitse meie Aleksandre waestelaste kolimaea omma 25-aastast sündimisse päwa. Selle pühha pühhitseminne hakkas selle laulugo; „Oh wõtkem Summalat“ x. ja saksa üllemõppetaja Girsengsohn pidbas üht wägga kallist ja armast pühhitse kōnnet, kus sees temma ka neid sõnno, mis kolimaea ukse ülle seiswad ja Daweti laulo ramatust (Paul 46, 2.) wõetud: „Summal on meie kindel lotus ja tuggerus“ mäalletas ja näitas, kuidas se se põhhi ja alus on, mis peale se maea on ehitud ja kuidas se põhhi ka se **õige** põhhi ja allus on olnud, kus peal se maea nüüd 25 aastat on seisnud — ja sepärrast ka meie eddespiddine rõmus lotus saab ollema, kui meie agga omma lotust omma Jssanda peale panneme. Seal jures ei pea meie ka ialgi unnustama, et Jssand meid on kutsunud sedda temma tööd teggema ja allati seal jures apostli manitsust Kal. 6, 9: „Arge wässfige ärra head teh-

hes, sest ommal aeal peate teie leikama ilma otsata“, meletulletama. Sejinnane manitsus sai esmalt maea-wannematele ja neile, kes seal jures tööd tewad ja teiseks ka laste kohta ööldud ja wimaks ka keige selle hea asja sõbradele, kes sedda aitwad eddasi aeada. Et nende wimaste aastade sees armastus selle kallil asja wasto nago külmaks olli jänud, mis ka sest nähha olli, et selle päwa pühhitsemiseks mitte rohkem rahwast polnud kokko tulnud: sepärrast said nemmad Jssanda nimel manitsetud, mitte ärrawässida, kui ka se kassio iggakord mitte silma nähtawal ei olle. Selle aea sees on seal 75 poeg- ja 10 tütarlast kaswatud sanud, selle seas piisut neid on olnud, kes pärrast jälle on raisko läinud — ja kuidas 5 aasta eest waestelaste kool, mis jubba 16 aastat hõlega omma tööd teinud ja selle aea sees 540 last kolitanud, selle maeaga said ühhendud. — Tänno sure Summalale, kes ka raske aastade sees sedda armo-tööd polle õnnistamatta jätnud, waid rohkesti omma armo on meile tunda andnud, — ja isseärralikult tännas ta nende rohke annete

eest, mis meie kaupmeeste kumtorid ni lahkest süddamest tännini andnud, ilma kellest ka se hea assti mitte ei olleks wõinud eddasi minna, et kül selle maea tarwis õnsa Kristian Schmidti herra polest 1000 rubla ja Kasanski proua polest 300 rubla hõbbemat ollid kingitud. Röömsa süddamega tannas ta ka meie armsaid ja ausaid rae- ja politseiwannemid, kes selle päwa tarbeks ka omma poolt andid saatsid ja mis ka weel seal said korjatud, olli ühtekokko 311 rubla 50 kopp.

Se pühhitus sai wimaks armsa süddamelikkõ palwe ja lauluga lõppetud ja waesed lapsed, mis seal maeas, kenneaste toidetud.

Andko nüüd ka se helde ja armolinne Summal isse eddespidi, et temma õnnistus sest maeast ial ei lahkuks, ja et ka temma innimeste süddamed, kui wee ojad kånaks, et nende abbi ialgi sest maeast ei puduks, waid et se kallis assti ikka hästi eddasi lähhaks ja rohket wilja kannaks. „Rõmus andja on Summala melepärrast“, sedda piddago iggaüks meles! —

— [Kange torm.] Tubba ennam kui nāddala päwad polle meie muud näinud, kui allaline torm ja wihma saddo õsi ja päwa, nenda et keik ulitsad ja maanteed wägga lõgatsed ja läbbifaminne wägga waene; agga keige surem kartus weel on waeste merremeeeste pärrast, kes sesugguse tormiga nago liinufsed pu offa peal senna ja tenna wiisatasse ja parrako Summal, kui pea wõib seal õnnetus tulla. Ta on kül kuida õöldud jubba nāddala päwad müllanud ja omma rammo katfunud, agga ni kange kui ta 24. selle ku päwal olli, polnud ta enne mitte. Seal puhhus ta ühhe sesugguse wihhaga, nago olleks ta keik tahtnud ärraneelda ja mahhamurda. Meie jões tõusis wessi liggi kuus jalga ülle parraja seisusse ja jõe-sillad, need tantfisiid nago lootfikud kange laenete kääs; õöldakse ka kaunis ärrapurrustud ollewad. Kuida kuulda, on üks pu-laem jõe suus omma furma leidnud, se on, ta olla põhja wauunud, agga et seal jures innimesi hukka jannud, polle mitte kuulda. Kas muid sähhar-

duksi õnnetussi weel olnud, ei tea ma praego mitte, küllab same eddespidi kuulda.

Tallinnamaalt. [Ue kirriko sisseõnnistamisest.] Üks sesuggune pääw ei polle mitte üks iggapäine pääw, waid üks arru assti, sepärrast on ta siis ka üks wägga kallis ja armas rõmopääw, mitte ükspäinis neile, kus sedda pühhitsetakse, waid keige ristfoggodustele, sest meie olleme jo keik üks ihho Jeesuse Kristusse sees ja pühha kirri ütleb: „Kui üks lige rõmustab, siis rõmustawad keik; sepärrast ütlen pühha Paulusega: „olge röömsad, ta ütlen minna olge röömsad!“ — Ta on jälle üks uus ja kenna pühha kodda walmis sanud, kus sedda kallist taewa mannat keige näljastele jaggatakse. Kuulge ja luggege isse, kuida üks aus Harjo sõber sest jisseõnnistamisest kirjutab:

Armas Postimees! nimmetasid hiljoti ommas lehhes uut Harjo-Sani kirrikut, temma ehitamisest kullo ja temma pühhitsemist. Meist asjust tahhan nüüd sulle teadust anda, mis omma pauna wõiksid pista ja rahwale kullutada. Sest ma arwan, et Harjo-Sani foggodusse rõõm ei tohhi warjule jada kahhe ehk kolme foggodusse rajadesse, waid sest peab rõmo sama keige armsa Gesti-rahwale ehk parrem keigile, kes meie usko on; olleme jo üks ihho ja teise liikme rõmust wõttawad teised süddamelikkus armastuses ka ossa; weelgi kui näeme uut pühha kodda ehitatud ja pühhitsetud ollema, siis tunneme sest jälle, et Summal tahhab weel helde olla ja meie jure jada, — agga tunneme ka, et temma rahwas weel tahhab tedda tenida ja ses ajalikkus elus murret kanda omma hingede eest. Summalale anname siis tänno ja kitust! ja Sani foggodusse rahwas ütleb meiega: tänno Summalale! Kül nemmad on maitsta sanud, et foggodusfel laggund kirrikoga on sesamma willets luggu, kui perrerahwal laggund toaga: jubba mõnni hea aasta ollid mures, kauaks wanna ehitus weel kestaks, ja mitto korda piddid Summalat tenides teist peawarjo nõudma, sest et kirrikut wahhete wahhel toetati ja parrandati, mis pealegi ammo liig kitsas

olli, egga tahtnud ennam rahwa hulga wastowõtta.

Kül wõib sest 500 aastat teed ehk ennam weel olla, kui endist kirrikut ehitati, sest peale sadda aastat enne õige usso ülleswõtmist on ta keige wähemast seisnud. Haua kirmwi kirriko pörrandas ja wanna kel tornis, mis 50 aasta eest lõhki läks ja ümberwallati, kandsid 1400 aasta numri; ka on mõnne Roma usso preestri nimmi, kes seal enne-muiste altari pealt wiroti suitsetas ja wõera kele palwed lugges, meil weel teada. Sest wõib siis igga mees armata, et hone, mis ni mitme põlwe rahwast olli näinud, wimakš ka isse pididi tunnistajaks jääma, et ni kui innimenne muld on, nenda ka temma kätte tõ. Se peab ommal ajal ärralõppema ja tuleb siis temma assemele uus Summala kodda, mis innimesse käsfi jälle ehitab, kunni wimakš Summal annab taewas asset ja kodda, mis iggaweste jääb.

Harjo-Sani koggodus hakkas ue kirriko ehitama aastal 1860 Sani kuus ja lõppetas nüüd süggise. Kirrik on wägga illus nähha ja kõrge kohha peale ehitatud. Peale sedda on temma torn 145 jalga kõrge, ja paistab kaugele, nenda et need, kes maanteed möda Tallinnast Jõelähtme pole lähhawad, kullatud risti ta otsas wõiwad nähha. Seest on kirrik wägga lahke, sest kummaski polest on seitse fuurt aknat; ka rumist ei pudo, ta on 7 sülda lai ja peale 16 sülda pitk, et arro järrel kül 12 ehk 13 sadda innimest peaks wastowõtma, kellest muist orrela kori peal paika leiab. Ei olle kirrikus posti egga samast, mis meid kelaks ümberringi keik nägemas, waid, kus kegi istugo, ikka on temmal lahke näggeminne. Kaks asja on agga, mis seal nago wõerad ehk ued silma ette tullewad: kantšli koht ja kirriko laggi. Kantšel seisab järsko altari alle keskkohta seina külles ja on meie armates liig kõrge; agga siiski on jutlus, mis seal õõlda, iggal pool selgeste kuulda. Kirriko laggi on suur puust tehtud wõlwo, teisest seinast teise, misuggust kuskagi polle nähha olnud; ta on uus asfi ja sest se wõis tulla, et mõnni sedda tahhab põllata; om-

meti ta ei olle polegi näoto, waid kui film temmaga ennam õppind, siis näeb, et ta illo polest polle laita; kas tuggewusse polest on nisamma hea, noh sedda peab isse näitama, kui kaueminne seisab. Kellad tornis ja kirriko orrelad on wannad, nendasammoti kaks wast krooni; kolmat krooni altari pool otsas on Somema konsul G. Fr. v. Bönningh Tallinnast kinkinud ja kuidas kuulsiime, on ta lubanud, weel kaks nisuggust kirrikule anda. — Ue kirriko tarwis annud Masiki ja Kambi herra krahw Siwers 7 wakka maad omma põllust selle kaubaga, et teised kihhelfonna mõisnikud selle krundi eest pidid maksma 270 rubla hõbb. Agga selle hinna on ta kohhe kinkinud ue kirrikule, et nüüd selle rahhaga mõnda, mis weel kirriko illuks tarwis lähhab, wõis murretseda. Meie armates olleks tarwis, altari pildiga ehitada — sedda ei olnud weel nähha. Kullo on ülleüldse suur olnud, et kül holega pütud, asjata kullo eest hoida. Maksud langenud ennamiiste mõisnikude peale, sest need annud selget rahha ehitusse tarwis 10,000 rubla ja mõnni sedda peale, isse weel puud ja mu tarwidus, mis 3000 rubla wäärt armatud. Tallopoegade holeks jäi, et omma poolt tööd aitasid eddasi fata selle läbbi, et hobbusse ja jallapäimi teggid. Rahhamaksmist polle nende peale mitte pandud, agga kui mõnni tahtnud tōpāwa eest maksta, siis polle keeldud. Kui keik makogodusse tōpāwad rahha järrel üllesarmame, siis tewad 4700 rubla wälja, nenda et wimakš ülleüldse ue kirriko hinnaks wõime nimetada liggi 18,000 rubla hõbb. — Siit näeme siis: suur tõ olli kätte wõetud, agga Summal on aidanud sedda lõppetada; suur waew ja kullo olli kanda, agga se on suurt rõmo sünnitanud: Summala kodda on walmis. Armastus Summala wasto on sedda korda saatnud, agga ka mitme poolt armastus liggimeste wasto; sellepärast lodame, et Sani koggodus, kui uest kirrikust siise ja wälja lähhab, kui seal Summalat tenib, siis ka ei unnušta, omma mõisamattete nende armastusse tõ pärast Summala käest õnnistamist palluda, et temma neile tasuks rohkeste

ja selle ilmalikko warra eest, mis nad ärra-
annud nende süddamesse panneks taewa warra.
— Sedda ja muud piddime palluma 13mal
Oktobri k. p. Se olli Jani koggodussele
rõmo päwaks, siis uut kirrikut pühhitseti Sum-
mala kajakse.

Et kül ilm sel päwal kaunis karre ja te
wägga pahha olli, ommeti tulli senna paljo
rahwast kokko, mitte ükski neid, kelle ommaks
kirrik pididi jama, waib ka wõeraid, ja kõikide
filmist ollid nago luggeda Saweti sõnnad
(Laul 122): „Ma rõmuстан nende pärrast,
kes mulle ütlewad: lähme Jehowa kotta!“
Summala kitust kauni lauloga fulutama ollid
ka lauljad linnast tulnud: Doompä waeste-
koli lapsed ühhe koolmeistriga, kes enne Säd-
diwerres koli piddas, ja weel mitto noort
Gesti meest, kes issekeskes laulofeltsi asfuta-
nud ja ammo tunda sanud, et laulminne on
Summala and temma auuks. Peame tänno-
ga tunnistama, et nemmad sel päwal rohkest
aitasid kuuljate süddamid rõmuстанda, otsekui
isjegi wist lauldes rõmuстанsid.

(Jääb polele.)

Länemaalt. [Wina surm.] Oh kui
halle ja raske on se mul, et ni rõõmsa sõn-
numitte järrele kohhe, nago kirriko õnnista-
minne on, warsti jälle ni kurwa ja halleda
sõnnumittega pean tulles, et wiin üht meest
siit mailmast on ärraweddanud. Wist on se
waene mees ennam kõrtsu kui kirriko pengi
peal istunud; wist on ta ennam wina kui
sedda Summala sõnna ello wet jonud, mis
iggawesse ellusse owab. Ta olli kül ristiin-
nimenne, sest et ta ristitud olli; agga ma
uusun, meie wõime neid, kes sedda sadana
lakket ennam armastawad, kui Summala sõn-
na, ristitud pagganaiks nimmetada, sest ris-
tiinnimesse au ei wõi sesuggustele mitte anda.
Se keige halledam luggu on seal jures se, et
1863 aastal, kus ommeti Summala rigi sug-
gawusse kaewud ni rohkest lahti tehtud ja
iggaühhele sedda õnnistusse ellowet rohkest
wäljajaggatakse, weel Gestlassi on, kes sedda
õnnistusse ellowet põlgawad ja sadana kaewo
äres istuwad, kunni üllepea senna sisse lan-

gewad! Ma ütlen: halle on sedda kuulda, ja
mo filmad tilgumad wet sedda teada andes,
ma wiskaksin omma sulle keige tullisema ahjo
enne kui ma sedda tindi klasi pistan ja sõn-
no pabberi peale kirjutam, mis teistele kur-
wastusseks on; agga mis ma pean teggema,
ma lodan, et mo heal ehk juhtub mõnne kõr-
wo, kes praego weel sadana kaewo äre peal
istuwad, et nad warsti ümberpööraks ja hak-
taks selle peale mõtlema, mis nende iggawes-
seks rahhuks tarwis lähhäb! — Meie armsad
õppetajad hüüdwad kül waljo healega, kuida
pühha kirri ütleb: „jodikud ei pea mitte tae-
wa riki sama“, agga se ei tahha weel mitte
keikide kõrwadest sisse minna, sest et sadan
omma sõrmedega nende kõrwad kinni hoiab.
Siin jures piddin ma ärraannustama teile
teadma andmast, kes wina läbbi surma olli
sanud. Üks armas sõbber kirjutab meile Lä-
nemaalt need kurwad sõnnumed ühhest kub-
jast, kes Mihkle päwa õhtul nenda sadana
kaewo äres istunud ja ennast seal senni tur-
rutanud, kunni wimaks senna paika jäi ja
kõrtsi pengi alt furnud maast leiti, kus pea-
legi teised tedda weel wabbandanud ja ool-
nud: olli õnnetusseks antud. Müüd pallun
armsaid Postimehhe sõbro, et kui juhtute
wahhest mõnda näggema, kes nenda sadana
kaewo äres istuwad, hüüdke neid taggasi, et
jälle kegi senna sisse ei kukku ja meie kallid
Gesti nimmi seläbbi ei saaks tullerwa põlwe
rahwa suus ärrareotud; olge selle polest armsa
õppetajatel ja waele Postimehhel abbiks, sest
kui sesuggused asjad kaumad, siis ka Posti-
mees rõõmsamalt omma teed wõib käia. Andko
Summal, et wina kaewo kauaks, agga Sum-
mala sõnna hallikas kaswaks!

Mõnne päwa eest rakis mulle üks aus õp-
petaja kahhest norest Gestlassest, kes nenda-
sammoti omma pead winaga pallawaks ollid
kütud ja siis sõnno omma suust wäljaaea-
nud, mis mul häbbi ja kartus keelwad, suust
wälja ütlemast; ma ei wõi muud, kui pallun:
Summal parrandago keif sesuggused pahhad
asjad.

Ei mo südda polle weel mitte rahhul, sest
luggesin tänna seitungides, kuida selle asja

polest lood Wennemaal olla. Siberimaalt Irkutski linnast kirjutakse nenda: Wina jomine on siin nago ühheks külge hakkawaks haigusseks sanud. Keif ulitsad on joobnud mehhi ja naesi täis, kes kui furnud maas, tüdrukud ja piisufeksed lapsed tuigumad möda ulitsaid, et agga hädda pärrast eddasi sawad ja on se wägga raske, ni hästi meeste- kui naesterahwa feast üht tenijat leida, kes wina ei jo. Kerjajad hulgumad, narrud kaelas, igga pääw möda ulitsaid joobnud täis ja keif sedda nähhes, peab innimenne üsna ärrakohkuma. Ka Tula kubbermango seitung kaebab selle ülle wägga. Dh Summal, parranda isse, mis inimeste jures wõimata on.

Tartust. [Armo anded.] Wõrroma praosti herra Willegerodi läbbi on 20. Septembril allamal nimmetud kihhelfonnad abbilaeka, Sibiri wangide ja Somerahwa heaks rahha maksetud:

1) Rõngo kihhelfonnast abbilaeka heaks 8 rubla 50 kopp. — 2) Rambi kihhelf. abbilaeka heaks 35 rubla ja Some-rahwa heaks 5 rubla. — 3) Kannapä kihhelf. abbilaeka heaks 1 rubla 58 kopp. ja Some-rahwa heaks 8 rubla 18 $\frac{1}{2}$ kopp. — 4) Kawilla kihhelf. abbilaeka heaks 14 rubla ja Some-rahwa heaks 20 rubla. — 5) Kärrola kihh. abbilaeka heaks 3 rubla. — 6) Sagnitsa kihh. abbilaeka heaks 9 rubla 40 kopp. ja Sibiri wangide heaks 75 kopp. — 7) Wastfelinna kihh. abbilaeka heaks 51 rubla, Sibiri wangide heaks 2 rubla ja 3 rubla Some-rahwa heaks. — 8) Tarto Maarja kihh. abbilaeka heaks 3 rubla 64 kopp., Sibiri wangide heaks 17 rubla 94 kopp. ja Some-rahwa heaks 20 rubla. — 9) Urwaste kihh. Sibiri wangide heaks 35 rubla 50 kopp. ja Some-rahwa heaks 38 rubla. — 10) Ottepä kihh. Sibiri wangide heaks 50 kopp. — 11) Arjeli kihh. Sibiri wangide heaks 2 rubla 68 kopp. — 12) Wõnno kihh. Sibiri wangide heaks 2 rubla 50 kopp. ja Some-rahwa kašfaks 4 rubla 90 kopp. — 13) Rõuge kihh. Sibiri wangide heaks 13 rubla 50 kopp. — 14) Rabbina kihh. Some-rahwa heaks 8 rubla.

— 15) Rõo kihh. Some-rahwa heaks 23 rubla. Keif ühtekokko on:

Abbilaeka heaks . . . 126 rbl. 12 kopp.

Sibiri wangide heaks 75 „ 35 „

Some-rahwa heaks . 130 „ 8 $\frac{1}{2}$ „

On ka hea nattu ke rahha, agga kui sedda 15 kihhelfonna peale ärrajaggame, siis on ta kül nattu ke kašsin; isseärranis on mõnne kihhelfonna hingede rahhakuksur pea üsna kinni külmetand. Ja kus ei olle armastust süddames, seal ei olle tedda ka kuksust leida!

Polamaalt. Käime nüüd ka korra sedda maad läbbi ja watame, kuidas loud ja järjed sedda puhko on; kas hakkame lahkemaib naggusid sealt leidma, wõi jäwad neile ifka nende wannad wilto moffad ja kortsus kulm. Dh mo sulg kääks sedda kord ruttem, kui ma wõiksin üttelda: rahho, rahho, agga kust wõtta rahho; mitte näppust weel. Otse suurt kārra polle seal kül ka mitte olnud, waid keif nende aši se nago haudub. Hiljuti on salawallitsusse trükki pesja ülesleitud, seal ka mõnni mees jälle puri toppitud ja kes teab, mis weel järrele tulleb. Wallitsusse polest tullemad ifka ued kääsjud ja seadused, mis määsajaid ifka ennam lõkso panneb, et peawad wimaks kül tunnistama: ei maksa ennam, jätame õige omma kiuso mahha. Noh, peaks se ka ükskord tulles, mil se Mosese kätte nende filmade eest mahhalangeks ja nad selgeste näeks, et keif tühhi on. Sedda puhko ei polle meil neist middagi kulutada, kuid et politsei jälle uut kääko andnud, kus politsei soldatil se lubba antud, et kui kegi määsaja, tedda ulitsate pealt leitakse, peaks tahtma ärtapõggeneda, tedda kohhe wõib mahhalasta, sest et üks hiljuti politsei soldatile, kes tedda kinni püüdud, põueoddaga rindo pistnud ja isse ärrapõggenenud. Paljo parrem olleks, kui sesuggusid määsajaid ennam kuksagil polleks nähha!

Wõderalt maalt.

Sealt ma asjadega on se näddala jälle nattu ke tule wahhe aeg, sepärrast pallun siis

kannatada, ehk tulles teise nädala rohkem, siis panneme jälle head purjud peale, mis ta ees, et meske ümber ei käi. Üllepea on Saksama asjad waggusi, nago mõttes; noh, sedda juhtub jo ka, et allati jahwatest polle, sepärrast peame siis ka nattuke kannatama ja omma ma asjadega leppima. Küllab näeme üks kord muidogi, kust poolt tuul jälle puhuma hakkab; peaks agga mitte torm tõusma, mis jälle mõnda kahjo võib teha. Olgo mis on, ehk tulgo mis tulles, meie peame sedda keik tännoga wasto wõtma, sest egga se ilma taewa tadikesse tahtmiseta ommeti wõi sündida; mis olleme meie ka muud wäärt, kui witsa kimp; sepärrast temma tahtminne sündko! —

Italiamaalt. [Paawsti käsk.] Wana Roma isfate on mõnne aea pärrast ka nattuke teised mõtted sanud ja on ärratundnud et se ristirahwale häbbiks on teine teisega karwopiddi kiskuda ja et need allalisfied werrepulmad, temmale jubba wastomeelt olla; sepärrast on ta käsko andnud, eest palwet teha, et Summal kristliku üllema wallitsejate meled rahho pole pöraks ja neid ka rahho sees ühhendaks, mis isseennest wägga hea olleks, kui se mõtte temmal ka tõeste süddamest tulleks. Annaks ka Summal, mis minna ka wägga süddamest sowin, et Euroopa wana rahho jälle koeo tulleks ja seisma jääks.

Türgimaalt. [Sultani kartus.] Wana Türgi pappal peab südda seförd nattuke wärrisema. Noh, mis tedda siis ni wägga kohhutanud? Muud middagi kuid se, et meie armas Keisri Herra omma rigi kindlusfed nattuke järrele watab, — sedda teeb jo igga õige perremees, et ta ommad põllo aead wahhete wahhel järrele watab, kas head on — ja et Keisri Herra ja Suurwürstid Konstantin ja Mihael ja kindral Todleben ühes Kertshe linna läinud sedda watama, kuid kindlusfega seal luggu, ennäh, se aeada wannakessele wägga külma wärrinad peale ja sepärrast on ta omma koddo sedda nõu wõt-

nud, omma krono maksusi ni paljo allandada, kui ial wõimalik. Kas se ta terwisele otse hea peaks ollema, sedda peab ta isse teadma, kust minna sedda wõin teada.

Egiptusfemaalt. [Nuhtlusfed.] Kuidas teame, on se ma üks wägga õnnistud ma, sest sealt on Abraam ja Lot omma rikkust saanud ja Iisraeli rahwas peale 400 aastat toidust leidnud, agga ta seisab ka Summala nuhtlusse al ja peab wahhete wahhel rasket witsa kandma. Se aasta on kaks rasket nuhtlust ta peal käinud, mis kül wägga rasked olla; esmalt on nende kulus Nilusse jõggi üle omma kallaste läinud ja keik maad ärrauppunud, mis läbbi wägga suur kahjo olnud ja pärrast lojuste katt tulnud, et liggi 400,000 sarwe kandjat mahhalangenud ja sepärrast nende polest wägga suur pudus kätte tulnud. Rigi wallitus on sepärrast lubba andnud, põllo tõriisto ja masinaid ilma tollirahhata wõeralt maalt sisse tua ja on ka teistest maadest jubba peale 1000 sarwe kandjat auro-laewadega fenna witud, mis omma hinna polest paljo rohkem maksnud, kui meie omma ladade peal olleme maksnud, ja neid olleks weel küllalt tarwis, kui jõuaksid agga fenna weddada.

Amerikamaalt. [Wenne sõjalaewad.] Kahheksa wennema sõjalaewa on mõnne päwa eest New-Yorki saddamasse tulnud, mis omma surusse polest ka ennam tittikeses ei pea ollema. Üks peab omma 50, teine 46 ja teised wähhemad wähhem suurtükka ommas selgas kandma. Muidogi olli se ilma kutsmatta wõeraste tulleminne eestotsa nattuke weider, üks sõssis sedda ja teine jälle teist ühhe teisele kõrwa sisse, agga sedda õiget aru ei teadnud enne kegi kui wõerad ollid male tulnud. Kui kuulsid et nemmad agga sõbruse pärrast tulnud, siis ollid rõõmsad. Ni paljo on tõssi, et meie Keisril nende wasto sedda wähhemadki wihha ei olle. Nemmad on wastastikko jubba mõnda head teine teisele teinud, sepärrast on nende sõbrus ka üks tõssine ja kindel, agga mitte kõikum.

Mefsikomaalt. [Keif ei olle kuld mis kullaks nimmetakse.] Kui meie Prantsuske seitungisi loeme, siis kidad Napoleon seal ennamiste iggas reas, kuidas temma wõit seal hiilgab ja õitseb ja kui wägga hea põlli temma sõa wäel seal olla, kus omme-tigi mitte sõnna tõi sees ei olle: sest hiljoti luggesime üht ramatud, mis üks Prantsuske pealik omma sõbrale olli kirjutanud, temma laulab üht koggoni teist laulo, ja ma kardant on ka wist õigus. Ma annaksin sedda ramatud ka teile luggeda, agga polle sedda puhko ennam rumi; olgo ni palju ööldud, ta laidab sedda ello seal wägga ja tulles parrem tanna, kui home sealt ärra. Wõib siis küll waene luggu olla, et nenda himmo täis on.

Kasufesed.

Keige kängem wessi.

Ei wola se jöggedes, ei laenenda mailma merres, ei lange pilwedeist, ei tõuse hallikateist, waid, mõtle järrele ja aea walleks kui wõid: se keige kängem wessi, ehk küll wähhe tilkades end näitab, on — silmawessi.

Laitjad.

Sähhärdused innimesed, kes ifka teistest innimestest ja nende teggudest midagi laita leidwad, on harrakate farnatjed, kes pu ladwa otjas kõiguwad, et teised peawad uskuma, neid wägga kaugele näggenud ja sepärrast targaste kädidistawad.

Kullamäed.

Et rikka furnutele saggedaste kulda ja hõbbekat kasa antakse, wõiwad furnoadedest aega möda kullamäed sada. Tisleridel', arstidel' ja hawa-kaewajatel' on nemmad sedda nüüd jubba.

Mis kegi on, jeks ta jääb.

Kuld jääb kullaks, kui se ka sõnnikusse langeb; põrm jääb põrmuks, kui tuul sedda ka taewast sadid tõstaks.

Keif waewaga.

Waewaga tulleb innimenne mailma, waewaga lähhab ta mailmast ärra; lapsed ei tõuse ka hea melega ülesse, egga lähhä hea melega maggama.

Mis on kõrtsid?

Kõrtsid on podid, kus jölledust ja jamsimeelt tobi ja müedoga müakse, ja narriid ostwad sealt ennesele rõmo ja hädda unnustust.

„Temma õnnis.“

Jal ep olle ma üht furnud meest näinud, sedda lest ep olleks õnaks nimmetanud ehk heaks kiitnud, kui nad ka muido allati nago kas ja toer ühhe paela otjas ellasid.

Armastus ja terraw nugga.

Maesterahwas, kes armastusfega nalja heitwad, on nago lapsed, kes terrawa noaga mängiwad — nemmad hawawad end mõllemad.

Säng ja pusärf.

Säng ja pusärf on poledwennad. Mõllemate sees puhkatakse: esimesse sees päwa tööst ja wae-wast, teise sees ellomurrest ja koormast; ja kuidas tegi ommale asjet teeb, nenda ta hingab.

Hea ja pahha naene.

Hea naene on nago wallomõtja rohhi hawa peale, üks mehhe ellopikkendaja pulwer, kroniks ta peas ja rõmuks ta süddames; agga pahha naene — kaddaka oks ehk karroohhahas mehhe põue, werrikammiks ta laela peal, okaskroniks peas, koirohhuks ta süddames, allalinne läbbi-tilkaja fattus igga pä. — Salomon ja Sirak mõistwad mõlemist midagi kõnnelda.

Kronomaksud.

Kronomaksud, mis meie armolinne Keiser meie käest nõuab, on kui aur, mis ma jeeft ülles tõuseb, pilwiks saab ja pärrast omma märga jälle ma kosjutusfeks taggasi annab.

Von der Censur genehmigt.

Bernau, den 29. October 1863.

Teadaandmisjed.

Tallinna raekohto polest antakse seläbbi teada, et pahhem pool Runne-wärrawat Glasinaplatzi neljas tükkis, igga tük 800 runt-sülda fuur, maeade ja aedade platsiks oksjoni wiisil fruntrahha peale ärraantakse. Wäljapakkumisse päwad on 5. ja 8. Nowembril s. a. pärrast lõunat kello 2 raekoea peal. Pakkumisse tingimissed mamõetja kaardiga on raekohto kantseleis nähha.

Tallinnas raekohto peal, 2. Oktobr. 1863.

Kohto nimmel

N. 3899. Sifr. Aleksander Schüg. [1]

Perno mogtei-kohto polest antakse selle kutusse läbbi teada, et 19. Nowembril ja neil järgmistel päiwil enne lõunat kello 10, kaup-

mehhe M. Strahlbergi & Co. auro saeweske peal Eosil, kaunis hea jaggo saetud puid ja palka kohhe maksetawa rahha eest awwalikkult auksjoni kaupa sawad müdud.

Pernus 16. Oktobril 1863.

Kohtowannem R. Gehn.

N° 445. Sifert. A. G. Mors. [2]

Perno kassa-kohto polest antakse teada et Willowerre mõisa maad 2. ja 5. Detsembril

enne lõunat kello 11, rohkeima rendi pakkujale Aprillist 1864 12 aasta peale rendi peale sawad wälja pakfutud. Mis seadusega, sed- da woiwad nimmetud kohto kantseleis leida.

Pernus 19. Oktobril 1863.

Kassakohto peawannem R. Rambach.

Oldermann J. G. Puls.

Oldermann G. Florell.

N° 422.

G. Lehibert, Notr. [2]

Pernus M. Jakobi & Co., Tallinnas Kluge & Ströhm ja J. Wassermani, Kuresaare S. J. Jürgensi ramatopodides ja Tartus S. Laakmanni trükkimaeas on sada:

Maakaardi-Ramat, kus sees 16 Maakaarti.

Hind 60 kopp. hõbb.

[4]

Boltweti kallewi ja pukskini wabrikus woiwad oppinud kangrud pikkema aea peale tööd leida, kus neile head hinda nende töö palgaks antakse. [3]

Wina- ja õlle-pruwled, kes omma ammetid heaste mõistwad, tarwitakse Wennemale ühhe mõisa peale. Palka antakse kolm kord rohkem, kui Lihwlandimaal. Lähhemat teadust antakse Weikse- & Öppo mõisas, Willandi linna lähedal. [3]

Ued Kalendrid 1864 aasta peale on walmis ja Pernus ramatotrükkia W. Wormi jures sada.

Hea hulk ufi hõbbe task-urisi on sanud ja müüb oddawalt

uurmaler R. F. Nilsson. [1]

Ma annan teada, et ma praego ollen sanud Peterburgi naesterahwa kühbarad, tannud, mütsid w. ja neid ka tellimisse peale isse teen.

Tallinnas, Wenne-ulitsal Meyeri maeas E. Dehren. [1]

Kaupmees Hoberg on Perno allerwis Riia ulitsal, Pibi kõrtsi wasto ennesele ue poe ehitanud, ning pallub omma wanno sõbro enast fenna watama tulla. [1]

Üks oppinud kof otfib kohta. Kus ta asset, antakse Perno trükkimaeas teada. [2]

Tarto linna lähedal, 14 ja 24 wersta peal, kahhe mõisa jaus, mis kahhes kihhelkonnas, on mitmed tallokohhad müa. Selgemat teadust annab Tarto linna, Tuni mae peal, Tõpweri maeas

R. Treuer. [3]

Worro linna on üks nurga- ja teine õuepealne maea ühhe platfi peal keige kõrwaliise honete ja hea õunapuaeaga ühhes tükkis müa. Neile, kes osta tahtwad, antakse sealsammas teadust tislermeisteri Stromi jures. [1]

Kaddund.

Üks taskoramat kus 85 rubla hõbb. (3, 5 ja 10 rublased), 3 ramatud ja üks pas, mis Rae mõisa Laakti ja posthone Teglehti wahhel arrakaddunud. Kes nimmetud asjo Tallinnas Kluge & Ströhm ramato podi ehk Raewalla perremehhe Jaan Witsmanni kätte wiib, saab 40 rubla waewa palka. [1]

Subba kahhe nädala eest on Perno allewilt üks walge ruun hobbune, 9 aastat wana, arrakaddunud. Kes sest hobbusest Perno silla-kohtule teadust annab, saab omma waewa au- faste tasfutum. [1*]